

Op weg naar een nieuw decreet DKO - Standpunt OVSG

In het rapport *'Verdieping-Verbreiding, perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs'* worden twee strategische doelstellingen geformuleerd voor het DKO.

1. Het DKO organiseert artistieke opleidingen voor de actieve cultuurparticipant: zelf kunst leren beoefenen staat hierbij centraal.
2. Het DKO bevordert kunst- en cultuureducatie in het kleuter en leerplichtonderwijs

De eerste strategische doelstelling sluit aan bij de traditionele opdrachten van het DKO maar pleit voor verdieping voor die doelgroepen die willen doorstromen naar het hoger kunstonderwijs. Daarnaast stelt zich de vraag naar de participatie van bepaalde kansarme doelgroepen, leerlingen met specifieke noden, enz. (verbreiding).

De tweede strategische doelstelling is nieuw en roept vragen op over de positionering van het DKO ten opzichte van het leerplichtonderwijs.

Hoe kan de samenwerking met het leerplichtonderwijs eruit zien?

Samenwerking tussen leerplichtonderwijs en deeltijds kunstonderwijs kan voor beide partners een meerwaarde betekenen. We verwijzen in dit verband naar de visietekst van OVSG ***'Deeltijds kunstonderwijs en leerplichtonderwijs: hand in hand voor kunst- en cultuureducatie'***.

In het licht van de vernieuwingsoperatie die op stapel staat, leggen we de nadruk op de volgende elementen.

 Het DKO is een volwaardige onderwijspartner en moet zijn eigenheid kunnen behouden. Over de mogelijke vormen van samenwerking met het kleuter- en leerplichtonderwijs moet het debat ten gronde worden gevoerd.

 Het DKO kan geen aanhangsel worden van het leerplichtonderwijs. De doelen die het DKO nastreeft zijn wezenlijk verschillend van de eindtermen muzische vorming. Het behalen van de eindtermen muzische vorming blijft de verantwoordelijkheid van het basisonderwijs, terwijl leerlingen die actief kunst willen beoefenen aan hun trekken komen in het DKO.

 Het DKO kan een belangrijke rol spelen in het professionaliseren van de leerkrachten van het leerplichtonderwijs. Leerkrachten deeltijds kunstonderwijs geven een constructieve input waardoor kunst- en cultuureducatie op een meer doelgerichte en creatieve manier kan worden aangepakt.

 Het DKO kan ook stimuli bieden voor visie-ontwikkeling op het vlak van muzische vorming en kunst- en cultuureducatie of kan aan projectondersteuning doen.

 Het DKO ziet zijn positionering ten opzichte van het leerplichtonderwijs in het netwerk van de brede school. De lokale verankering is essentieel: het DKO kan een aanbod voorzien dat kadert in de lokale context en beantwoordt aan de plaatselijke behoefte. De gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband is hier de coördinerende instantie (regierol).

Kernvragen over de structuurvoorstellen

In de voorstellen worden een aantal nieuwe benamingen gebruikt. Hoe verhelderend en functioneel zijn die? 'Veld, labo, ...' klinken charmant maar behoren niet tot een (inter-)nationaal erkend begrippenkader en geven geen duidelijkheid of herkenbaarheid op het vlak van inhoud en niveau.

De voorliggende structuur is niet gestroomlijnd met de graden van leerplichtonderwijs. Indien men de samenwerking tussen deeltijds kunstonderwijs en leerplichtonderwijs wil bevorderen en het DKO wil inschrijven in de kwalificatiestructuur lijkt het logisch om ook de structuren van de verschillende onderwijsvormen op elkaar af te stemmen.

In hoeverre kan het structuurvoorstel ruimte geven aan eigen experimenten en vernieuwende projecten die de dynamiek van het DKO bevorderen? Krijgen de academies de mogelijkheid om een (beperkt) percentage van hun urenpakket of werkingstoelage te gebruiken als experimenteer ruimte?

In de studierichtingen muziek, woord en dans in het bijzonder is men bezorgd over de groeperingsnormen, de groepsgrootte en het aantal uren dat kan worden georganiseerd. Welke normen, omkadering, coëfficiënten, aantallen zal men opleggen? Welke studiebelasting en aantal wekelijkse lesuren voorziet men?

Het is weinig zinvol om te discussiëren over inhoud en structuur als op dit vlak geen concrete voorstellen en realistische cijfers op tafel liggen. We vragen dan ook dringend naar een duidelijke structuur en een kader waarbinnen simulaties kunnen worden gemaakt.

Waar situeert zich de oriëntatie ten opzichte van de 'velden'? Wat moet/mag/kan een academie aanbieden? Hoeveel middelen en hoeveel autonomie krijgt een academie om de oriëntatie in te vullen volgens eigen mogelijkheden en inzichten?

Binnen de oriëntatie stelt zich de mogelijkheid om de band met het leerplichtonderwijs te versterken en dit in samenspraak met het basisonderwijs te organiseren (zie 2de strategische doelstelling en brede school-gedachte).

De mogelijkheid om in diverse niveaus in te stromen en het loslaten van leeftijdsgrenzen per niveau biedt mogelijkheden indien de academie voldoende ruimte krijgt om zelf leeftijdsgroepen te kunnen samenstellen. Hier stelt zich ook de vraag naar hanteerbare criteria om leerlingen binnen een bepaald niveau te kunnen plaatsen.

De keuze voor een geïntegreerd model in niveau 2 brengt voor de studierichtingen woord, dans en beeldende kunst weinig veranderingen teweeg maar betekent in de studierichting muziek een fundamentele ingreep en leidt tot grote bezorgdheid.

- Er zijn twijfels over de haalbaarheid van het opgelegde model aangezien slechts op zeer beperkte schaal hiermee is geëxperimenteerd.
- Bij dit experiment is vastgesteld dat er kwaliteit wordt bereikt omdat de groepen klein zijn en de expertise en inzet van de leerkrachten zeer groot. Ook de kostprijs is dus hoog.
- Er is de vrees voor kwaliteitsverlies: het trainen van lees-, luister- en schrijfvaardigheden, het groepsmusiceren of de samenzang en de individuele training op het instrument staan onder zware druk.
- Het geïntegreerd aanbieden van instrumentenonderricht leidt bijna onvermijdelijk tot het beperken van het instrumentenaanbod omdat een werkbaar homogeen groep enkel voor populaire instrumenten kan worden gehaald en de kleinere instrumentengroepen niet meer overal kunnen worden aangeboden.

- Een groepsvak zoals AMV vervult een belangrijke sociale functie in de academie: het zorgt voor sociale samenhang en brengt een groepsdynamiek op gang die de algemene werking ten goede komt.

In ieder geval dient de academie over voldoende autonomie te beschikken om in niveau 2 zowel groepslessen als individueel gerichte lessen te kunnen aanbieden. Het behoort tot de autonomie van de academie om een didactisch model en methodiek te bepalen in functie van haar profiel en haar artistiek-pedagogisch project.

Inzetbaarheid van personeel

De voorgestelde hervormingen kunnen ingrijpende verschuivingen teweeg brengen in de opdrachten. Hierbij stellen zich de volgende vragen.

- Zullen bepaalde vakken verdwijnen?
- Welke bekwaamheidsbewijzen zal men koppelen aan nieuwe vakken?
- Hoe zal men die inschalen? Per niveau/doelgroep?
- Welke overgangmaatregelen voorziet men?
- Wat voorziet men aan tijd en middelen voor bijscholing?
- Wat met boventallige leerkrachten? Vangnet?

Gezien het statuut van de leerkracht en de benoeming van leerkrachten voor een vak/specialiteit stellen zich grote vragen over de inzetbaarheid van de leerkrachten in nieuwe 'vakken'. Op welke manier kunnen de nieuwe opdrachten van leerkrachten DKO worden geplaatst in de huidige vaste benoeming?

Hier stelt zich opnieuw de vraag naar de uitbouw van een beleidskader en de noodzaak van beleidsondersteuning.

We zitten trouwens nog steeds met de aanslepende problemen op het vlak van de erkenning van de tweede graadsdiploma's en de concordantie van diploma's.

Voor welke doelgroepen vragen we (specifieke) eindtermen/ontwikkelingsdoelen?

Het deeltijds kunstonderwijs is 'onderwijs'. Dit staat niet ter discussie. De overheid stelt voor om voor het DKO een denkoefening te doen rond specifieke eindtermen en studieprofielen en hiervoor rechtsgrond te creëren. Ook de mogelijkheid om ontwikkelingsdoelen te voorzien wordt in het debat meegenomen.

In het deeltijds kunstonderwijs komen leerlingen met verschillende ambities en mogelijkheden. De opdrachten zoals geformuleerd in het rapport 'Verdieping - verbreding' vragen naar ...

- eindtermen voor die doelgroepen die willen doorstromen naar het hoger kunstonderwijs of bepaalde beroepskwalificaties willen behalen (verdieping);
- ontwikkelingsdoelen voor specifieke doelgroepen in het kader van de verbreding van het DKO;
- open geformuleerde minimumdoelen of competenties per niveau en per doelgroep om de doorstroming in het curriculum mogelijk te maken en zij-instromers adequaat te kunnen plaatsen.

In verband met het voorstel van de overheid om met (specifieke) eindtermen EN/OF ontwikkelingsdoelen te werken wachten wij op een concreet voorstel om in discussie te kunnen treden.

Kwalificatiestructuur

De overheid oppert de mogelijkheid om het deeltijds kunstonderwijs op te nemen in de kwalificatiestructuur.

De competenties die verworven worden in het DKO moeten dan worden erkend en gevaloriseerd.

- Indien het DKO wordt opgenomen in de kwalificatiestructuur moeten er een certificering met civiel effect en meetbare eindtermen tegenover staan.
- In bepaalde gevallen kunnen in het DKO credits worden voorzien die aanleiding kunnen geven tot vrijstelling voor bepaalde vakken in het (K)SO-HKO en/of vice versa.

Financiële implicaties

Er is nood aan een budgettaire fiche om inhoudelijk en organisatorisch te kunnen beoordelen wat mogelijk is.

- Als het DKO nieuwe opdrachten moet vervullen in het leerplichtonderwijs of voor nieuwe doelgroepen, moeten er **bijkomende** middelen worden voorzien. Intensere samenwerking kan niet ten koste van de andere opdrachten van het DKO en middelen bestemd voor het DKO kunnen niet worden overgeheveld naar het leerplichtonderwijs.
- Een nieuw domein zoals Media vraagt zeker bijkomende investeringen.
- Grondige veranderingen vragen extra middelen voor begeleiding en nascholing van leerkrachten. Welke middelen kan men voorzien? Hoeveel tijd kan men hiervoor uittrekken?
- De vraag naar subsidiëring voor schoolgebouwen voor het DKO is hierbij ook aan de orde.

Brussel, 25 februari 2010